

Referat fra møde den 14. november 2012 i brugerrådet

Mødedeltagere:

ABH Anna Bodil Hald, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
ML Mogens Lethrabort, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
KB Kurt Borella, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
GB Gunnar Brüsck, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)
OB Ole Bertelsen, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
HB Helle Bomgaard, Friluftsrådet (Danske Handicaporganisationer)
JH John Holm, Dansk Ornitologisk Forening
TB Troels Brandt, Foreningen Naturparkens Venner
PEB P. E. Birk Jakobsen, Danmarks Idrætsforbund
JJ Jens Juelstorp, Naturstyrelsen, Østsjælland
JSN Jens Nielsen, Naturstyrelsen, Østsjælland
KS Kim Søderlund, Naturstyrelsen, Østsjælland

Fraværende:

CN Christian Nejstgaard, Allerød Kommune
BA Bjarke Abel, Greve Kommune
LP Leif Pedersen, Albertslund Kommune
LH Leif Helstrup, Friluftsrådet (Danmarks Jægerforbund)

Brugerrådets sammensætning: KS orienterede om at Forsvaret (Terrænkontoret) efter konkret aftale med enheden har besluttet at udtræde af brugerrådet. Terrænkontoret følger fortsat med og får kopi af alt materiale og er også villig til at deltage i et konkret møde, såfremt brugerrådet konkret ønsker at drøfte Forsvarets brug af enhedens arealer.

1 Bemærkninger til referatet fra den 28.3 2012

Ingen bemærkninger.

2. Meddelelser

KS meddelte:

- *Naturstyrelsens organisering:* Status for ny organisering er blevet, at de 7 "tidligere" miljøcentre nedlægges i perioden 2013-18. Opgaverne overflyttes til den centrale styrelse eller til de "gamle skovdistrikter", som fremover betegnes naturforvaltningsenheder. Naturforvaltningsenhederne har alle arealadministration, men herudover er der store forskelle i opgaverne, idet f.eks. afgørelser efter jagt- og vildtforvaltningsloven fremover koncentrerer på 9 enheder. Konkret betyder det f.eks. at Østsjælland fremover ikke afholder jagtprøver eller giver tilladelse til dispensationer efter jagt- og vildtforvaltningsloven samt har administration af reservaterne (Ølsemagle Revle og Staunings Ø samt Roskilde Fjord er overgået til Vestsjælland). Enheden vil som ejer fortsat administrere Ølsemagle Revle og Staunings Ø. Enheden har opgaver med ny landsdækkende minkbekæmpelse og har igangsat projekter ved Køge Å og Mølleådal.

- *Skovens Dag*: Naturstyrelsen har besluttet ikke længere at være medarrangør af Skoven Dag. Dansk Skovforening vil fortsætte arrangementet alene i årene fremover. Skovens Dag har været en rigtig god og hyggelig tradition gennem rigtig mange år, men desværre har der været et faldende deltagerantal på det seneste. Deltagerantallet i 2012 var det laveste nogensinde - og derfor vil styrelsen bruge ressourcerne på andre initiativer / udvikle andre tilbud. Lokalt vil vi fortsætte med aktiviteter sammen med kommunerne og foreningerne; og ved Naturcenter Herstedhøje.
- *Triathlon ved Bastrup Sø*: På baggrund af en klage fra naboerne over primært for megen træning før og efter stævnet i 2011, aftalte Naturstyrelsen med Ganløse Tri-center og Dansk Triathlon Forbund at en forudsætning for en fortsat tilladelse til stævnet bl.a. ville være, at de sikrede, at der ikke blev organiseret træning med udgangspunkt fra området ved Bastruptårnet både før og efter stævnet. Stævnet blev afholdt i 2012, og her skal arrangøren have stor ros for at have sikret, at der ikke blev trænet. Naturstyrelsen har derfor godkendt et stævne igen i juni 2013 på uændrede vilkår i forhold til 2012. Om arrangementer ved Bastruptårnet er det styrelsen politik generelt ikke vil godkende større arrangementer – bortset fra i enkeltstående tilfælde hvor adgangen til Bastrup Sø er afgørende for arrangementet, som f.eks. et triatlonstævne.
- *Klimatilpasning*: Projektet i Store Hareskov med tilbageholdelse af vand og etablering af op til 11 ha nye vådområder er gået i gang og forventes færdigt inden årets udgang. Ved store regnskyld kan der forsinkes udløbet af op til 24.000 kbm vand.
- *Ølsemagle Revle*: Vi har haft udsat får og har også fået bevilling til en mekanisk bekæmpelse af rynket rose i klitterne. Vi samarbejder med lokale botanikere om at finde det rigtige græsningstryk.
- *Karlstrup Kalkgrav*: Karlstrup Landbylaug og DN har klaget til ministeriet over administrationen, navnlig at enheden ikke har håndhævet et badeforbud, som kommunen har omtalt i lokalplanen. Direktionen har besvaret klagen ved at bekræfte at administration og drift er i orden og lovlig. Kommunen kan ikke "udstede" et badeforbud via en lokalplan, og Naturstyrelsen kan ikke indføre et badeforbud aht. sikkerheden. Landbylauget har også klaget over kommunens håndtering af lokalplanen til Statsforvaltningen. Derudover har politiet nedsat en kontaktgruppe, hvor borgere, foreninger, kommunen og styrelsen deltager med det formål at man vil forebygge problemer, når tilstrømningen er stor i de varme perioder.
- *Naturstyrelsen har fået et "nyt" fortidsminde*. Under sporlægningsarbejde i foråret fandt vi et uregistreret fortidsminde i Bøndernes Hegn. Der er tale om et gravkammer fra en gammel stendysse (måske 5.500 år gammel). Fundet viser i øvrigt, at vores system med at tage hensyn i hugstplanlægningen rent faktisk virker – også selv om tingene ikke er registreret.
- *Fredning af Bøndernes Hegn og Aldershvile Skov*: Intet nyt siden sidste møde.

GB meddelte, at store dele af Flyvestation Værløse åbnes for offentligheden – med indvielse af de nye indgange søndag den 25. november 2012 kl 10.

3. Fastsættelse af dato for de 2 faste møder i 2013

De to faste møder i 2013 blev fastsat til onsdag den 20. marts på Naturcenter Herstedhøje og onsdag 13. november på Fiskebæk Naturskole, begge gange kl. 14.30.

På mødet den 20. marts 2013 fastsættes dato og skov for det offentlige møde. Der sigtes på et aftenmøde på en hverdag enten i juni eller august.

4. Evaluering af det offentlige møde den 14.8 2012 i Store Hareskov

Der var enighed om, at det var et godt møde med gode drøftelser og et meget flot fremmøde på 60-70 borgere. Reelt set var fremmødet for stort til dybgående drøftelser, men omvendt fik enheden mange gode råd, som vil være til inspiration i det daglige arbejde.

5. Orientering om udleje af jagt, herunder drøftelse af vilkår

KS: Naturstyrelsen skal forbedre det økonomiske resultat for driften af styrelsens arealer. I den forbindelse er det besluttet, at leje jagten ud i en række af styrelsens skove. For Østsjælland drejer det sig om arealer i Gulddysse Skov, Himmelev Skov, Grønlien Skov og den vestligste del af Vestskoven. Vi vurderer også om jagten ud i Hørup kan lejes ud på nuværende tidspunkt. Endelig skal jagten i Sperrestrup skov også udbydes igen, da den nuværende kontrakt ikke kan forlænges mere.

Styrelsen vil stille en række vilkår, som skal sikre, at skovgæsterne næppe opdager, at jagten er udlejet, og at jagtlejerne ikke "tømmer" skoven eller området for vildt – også af hensyn til naboerne.

Vilkårene vil blive tilpasset den enkelte skov, og her er vores første udkast til generelle vilkår: Der må kun skydes råvildt med riffel; og der må derfor f.eks. ikke skydes ræve og fugle. På pürschjagt i perioden 16.5 til 15.7 må der kun jages fra solopgang til kl. 07.00 hver dag. Fra 1.11 til 31.1 må der afholdes 1 månedlig jagt på hverdage (dog ikke mellem jul og Nytår). Der bliver sat kvoter på hvor mange stykker råvildt og deres størrelse og køn, der må skydes, ud fra bæreevnen af styrelsens arealer. Der vil også blive begrænsninger i jagtlejerne motorkørsel i skoven.

Jagtlejerne vil blive fundet via et udbud, som vil finde sted primo 2013.

KS oplyste, at styrelsens politik for skiltning ved jagt er drøftet internt og denne drøftelse endt med uændret politik, dvs. at der ikke skiltes i forbindelse med afholdelse af jagt, hverken på egne jagter eller hvor jagtretten er udlejet.

Dette begrundes bl.a. i at:

- Jagt i statsskovene altid sker under hensynstagen til skovens øvrige brugere, og dermed i princippet ikke indebærer risici.
- Skiltning ved jagt kan virke afskrækkende på skovens øvrige brugere.
- Skiltning kan ikke dække alle skovens indgange og vil i tilgift medføre et betydeligt ressourceforbrug.

Rådets medlemmer takkede for orienteringen.

6. Revision af driftsplanen med status for arbejdet og inddragelse af brugerrådet

KS: Naturstyrelsen vil basere sin borgerinddragelse på brugerrådene, idet man vurderer, at det giver en sikker inddragelse med en overskuelig proces og et overskueligt ressourceforbrug. Naturstyrelsen opfordrede jer derfor ved mail af 15.10 2012 til at indsamle og koordinere et fællessvar fra jeres respektive foreninger om viden og ønsker til driften. Der er svarfrist den 1.2 2013. På Naturstyrelsens hjemmeside ligger der også en opfordring til "alle borgere" om at sende viden og ønsker. Kommunerne har fået en særskilt invitation herunder også med opfordring til at se på mulige projekter til forebyggelse af problemer som følge af klimaforandringer – inspireret af vores projekt i Store Hareskov.

Brugerrådet vil som udgangspunkt få kopi af alle svar, og på mødet i marts 2013 vil der blive mulighed for at drøfte/kommentere disse.

Forslagene og drøftelserne vil være en del af Naturstyrelsens beslutningsgrundlag. Vi igangsætter selve udarbejdelsen af styrelsens udkast til planer i maj 2013. Det er målet, at det endelige planforslag sendes i offentlig høring i april/maj 2014. Dvs. der bliver også mulighed for at drøfte planerne (eller dele af disse) på mødet i november 2013. I september 2014 skal planen så underskrives af direktøren og gælde for de næste 15 år, dog med revisioner/ajourføring efter 6 år.

KS orienterede om *Zonering for friluftslivet*. Det er en afløser for A- og B-skovsbegrebet og er derfor vigtigt, da det jo fastlægger rammerne for det organiserede friluftsliv, og for hvor styrelsen eventuelt vil investere i større anlæg til friluftslivet. Naturstyrelsen sendte den 29.6.2012 et udkast i høring med frist den 21.9.2012. Styrelsen har modtaget 22 høringssvar, og det forventes at principperne for zonering for friluftslivet bliver endelig vedtaget af direktøren inden årsskiftet.

Orienteringen gav anledning til en god drøftelse af principperne for de 3 zoner: stillezonen, facilitetszonen og friluftszonen.

7. Kommer der natur ud af Naturstyrelsens lysåbne arealer

ABH ønskede punktet drøftet med udgangspunkt i styrelsens drift af Ravnehusengene. ABH vurderede ikke at plejen var optimal, da heste kommer for sent ud og kun er der kort tid. Styrelsen burde sikre en bedre pleje med græssende dyr og suppleret med slåning, hvor det slåede materiale blev fjernet.

KS understregede, at der er økonomiske krav til driften, og at styrelsen ikke har råd til "kun" at drive alle arealerne for at pleje naturen. F.eks. prioriteres plejen af Småsøerne og Klevadsmose højt, og derfor sættes der på at få et bedre økonomisk resultat ud af bortforpagtningen af Ravnehusengene. Udlejning til rideskoler i sommerferien til hestegræsning øger indtægterne betydeligt, og friluftsmæssigt er det også vigtigt, at der er arealer til hestegræsning.

JSN medgav ABH, at plejen af Ravnehusengene ikke var optimal, og enheden ville også gerne gøre en indsats for at forbedre denne ved dels at slå arealet i løbet af vinteren, når jorden kan bære det, og dels lave wrap på de tørre arealer i foråret, omkring 1. juni. Hvis der er frivillige, der vil hjælpe til ved at slå de våde dele af arealet med le og rive det sammen, vil enheden også transportere det op til dér, hvor vi wrapper, så endnu mere materiale bliver fjernet fra arealet. Vi regner med ovenstående kan lade sig gøre, men tager et lille forbehold i forhold til økonomi (næste års bevilling) og nuværende forpagtningssaftale (Kræver nuværende forpagters accept)

8. Hvordan sikrer Naturstyrelsen skovnatur, som er knyttet til dødt ved og døde blade

ABH ønskede punktet drøftet, idet hun pointerede, at skabelse af skovnatur i nye skove bl.a. kræver, at der er dødt ved og blade til naturlig nedbrydning. ABH kunne forstå, at enheden i f.eks. Gulddysse Skov planlægger at sælge træ fra de første fældninger til flis, mens man aht. skovnaturen burde efterlade noget dødt ved i skoven.

JJ svarede, at enheden er opmærksom på at nedbrydning af dødt ved er vigtigt for konverteringen af landbrugsjorden til skovjord. Men omvendt er det nødvendigt for bøgetræernes langsigtede ud-

vikling at ammetræerne bliver fjernet. Og ved at sælge ammetræernes ved, kan der skaffes penge til fældningen og sporindlæggelsen. Enheden har ikke midler til bare at fælde ammetræerne og lade træet ligge til naturlig nedbrydning. Derudover vil det besværliggøre færdsel mellem træerne.

9. Status for projektmidler til friluftsliv

GB havde ønsket at få en status for de forskellige projekter.

KS orienterede og henviste til bilaget til referatet.

10. Status for Natura2000 planerne

JSN orienterede: Høringsperioden sluttede i august 2012. Høringssvarene er under sagsbehandling. Det er målet, at de officielle planer bliver offentliggjort inden 1.1 2013.

Konkret kunne JSN oplyse, at DOF havde påpeget, at minkbekæmpelsen i Mølleådalens burde øges. Og da der netop er sat en ny minkbekæmpelse i gang med Mølleådalens som et af fokusområderne, kunne vi imødekomme det høringssvar 100%. DOF har også påpeget, det er svært at gennemskue hvilke arealer, der skal gøres hvad for. Altså at arealopgørelserne ikke er overskuelige. Og det er sådan set rigtigt, og det hænger bl.a. sammen med, at Natura 2000 planlægningen ikke endnu har fundet en fast gennemprøvet form. Det er 1. gang den gennemføres. Det bliver forhåbentlig bedre i fremtiden. Naturstyrelsen har herudover forpligtiget sig til:

- at udvide rigkærområdet i Små Søerne ved intensiv pleje
- at etablere vandhuller i Ganløse Eged aht. stor vandsalamander
- at pleje Øsemagle Revle med fåregræsning (lokale botanikere er inddraget i drøftelserne om græsningstryk)
- at bekæmpe rynket rose i 2012 / 2013 maskinelt, motormanuelt og ved afbrænding

ABH oplyste, at hvis der blev klaget over fårelort i klitterne, så kunne man oplyse, at de med tiden vil forsvinde hurtigere, fordi nedbrydningen forudsætter tilstedeværelsen af en række organismer, som først skal indfinde sig på arealet.

11. Status for projekt Mølleåen

KS orienterede med fokus på de uafsluttede delprojekter:

Delprojekt: Rent vand i Mølleåsystemet:

Det er planen, at rensed spildevand skal ledes fra Lundtofte Renseanlæg til Mølleåsystemet via Kalvemosen og Vejlesø. En revideret VVM-redegørelse har været i høring den 16. marts 2012 og med 8 ugers høringsfrist. Efter høring er der den 29.6 2012 udstedt VVM-tilladelse, redegørelse og kommuneplantillæg. Der er indgivet klager til Natur- og Miljøklagenævnet fra hhv. DN og Det økologiske Råd. Naturstyrelsen har sendt en LIFE-ansøgning til EU den 26.9 2012

Delprojekt: Vandløbsrestaurering i Mølleåsystemet:

Der er planlagt vandløbsrestaurering i områderne: Hestetangs Å, Vassingerødløbet og Dumpedalsrenden. Detailprojekteringen for Hestetangs Å, Vassingerødløbet og Dumpedalsrenden i Rude Skov er gennemført. Delprojektet for Hestetangs Å og Vassingerødløbet gennemføres kun, hvis "Rent vand i Mølleåsystemet" også gennemføres (pga at projekterne skal have støtte fra samme EU-projekt-bevilling).

Andre delprojekter: Sti rundt om Farum Sø
Stien blev indviet søndag den 20. maj 2012.

12. Status for skovrejsning

KS orienterede:

- *Himmelev Skov*: Intet nyt om erhvervelser. En skovfitness bane er etableret som følge af, at en borger har skaffet hele beløbet til etableringen fra 2 fonde. Skovhjelperne deltager i vedligeholdelsen ved at slå om redskaberne.
- *Gulddysse Skov*: Københavns Energi har opsagt aftalen i december 2011, fordi ny viden i form af grundvandskortlægning har vist, "at Gulddysse Skov ikke ligger inden for Københavns Energis fokusområde for grundvandsbeskyttelse, idet området ikke er tilstrækkeligt sårbart i forhold til indvindingen på Værebro Kildeplads." Jyllinge Vandværk har i 2012 også meddelt, at vandværket udtræder af samarbejdsaftalen. Opsigelserne betyder, at Naturstyrelsen ikke vil kunne erhverve nye ejendomme indenfor projektområdet uden at der kommer én eller flere nye samarbejdspartnere, som vil bidrage til projektets finansiering. I første omgang er Naturstyrelsen i dialog med den mest oplagte part: Roskilde Kommune.
- *Sperrestrup Skov, udvidelse af denne*: Københavns Energi har opsagt aftalen i i februar 2012, fordi ny kortlægning af grundvandsressourcerne har vist, at Sperrestrup Skov ikke ligger indenfor KE's fokus område for grundvandsbeskyttelsen af Egholm Kildeplads. Naturstyrelsen har taget kontakt til Egedal kommune for at drøfte, om projektet skal droppes eller ej. En fortsættelse vil kræve at f.eks. kommunen bidrager økonomisk.
- *Solhøj Fælled*: Som følge af ny kortlægning af grundvandsressourcerne har samarbejdspartnerne har udarbejdet et forslag til en udvidelse af projektområdet; navnlig mod sydvest. Det er målet og forventningen, at samarbejdspartnerne indgår en ny aftale med et revideret projektområde i løbet af 2013. Naturstyrelsen har erhvervet omkring 15 ha som byttejord i det udvidede projektområde, dvs der kommer antagelig gang i projektet i 2014 eller 2015.
- *Tune Skov*: Ingen nye erhvervelser. De vestligste 45 ha er tilplantet og indrette med veje, afgræsning og hundeskov. De resterende 10 ha i øst tilplantes i 2013. Ingen nye erhvervelser i 2012.
- *Greve Skov*: Samlet set er skoven nu oppe på 110 ha, hvoraf de 105 ha er sammenhængende. Der mangler at blive tilplantet ca. 20 ha – det sker i foråret 2013. Skovvejene er under etablering, og 2 hundeskove er også etableret. Ingen nye erhvervelser i 2012.
- *Hørup skov*: Styrelsen erhvervede gården Toftekilde på 23 ha. De 14 ha ligger i projektområdet og planerne for tilplantning er drøftet i skovrejsningsrådet; og der tilplantes under 5 ha i foråret 2013, idet resten af arealet ligger i en aftalt udsigtskile. Bygningerne med den resterende landbrugsjord sælges i 2013. Samarbejdspartnerne har besluttet at starte en jordfordeling i området og samtidig justeres projektområdet i løbet af 2013 som følge af ny viden fra kortlægning af grundvandsressourcerne.
- *Kildebrønde Skov*: Naturstyrelsen har den 1.11 2012 erhvervet den 1. ejendom på 11 ha. Bygningerne skal frasælges. Der planlægges efter tilplantning i april 2014.
- *Vestskoven*: Ingen nye erhvervelser. Arealerne ved Hede Enge tilplantes først i foråret 2014.

13. Eventuelt

ABH opfordrede styrelsen til at sikre, at der ikke indfandt sig gyldenris på de arealer, hvor der havde ligget træstakke af flistræ, og som nu blev fjernet. JJ svarede, at styrelsen nok skulle være opmærksom på dette i de skove, hvor gyldenris bekæmpes systematisk.

ABH spurgte hvorfor styrelsens ansatte ikke havde opdaget, at MTB-ryttere havde etableret en MTB-bane over et grævlingebo i Ryget Skov. JJ svarede, at man ikke kunne se banen fra skovvejene og vi ikke havde haft driftsmæssige opgaver på arealet.

ABH spurgte til om det kunne være rigtig, at der var lagt kørespor henover hulveje i Lille Hareskov. JJ svarede at i henhold til styrelsens procedure, må der ikke lægges kørespor henover hulveje, så det må skyldes en fejl. Efter mødet har styrelsen set på sagen og konstateret at der er sket en fejl. Styrelsen har tilrettet og arkiveret sporkortet, således at krydsning af hulvejene undgås ved fremtidige skovninger. Den aktuelle skovning og transport er overstået, og der går nok 5-15 år inden, at der igen skoves i afdelingen.

Bilag til møde i brugerråd den 14.11 2012

Østsjælland
J.nr.
Ref.
Den 8. november 2012

Status for puljemidler og projekter 2009-12 på enheden (excl. skovrejsning)

Pulje	Projekt	Status	Bevilling
Bedre vilkår for friluftslivet, 2009	Motionsrute rundt om Farum Sø	Indviet i juni 2012	90.000
--- d.o. ---	Ny sti fra Ølstykke Station til Sperrestrup Skov	Etableret 2011	16.000
--- d.o. ---	MTB-rute fra Hillerød til Allerød	Etableret 2011	80.000
--- d.o. ---	Forbindelsessti fra/til Mølleåstien gående cyckler	Etableret 2011	45.000
--- d.o. ---	Ny ridesti over Tipperup å i Lille Hareskov	Opgivet.	78.000
--- d.o. ---	Info tavler om planter og dyr ved Søndersø	Etableret 2011	15.000
--- d.o. ---	Fugletårn ved Søndersø	Etableret 2011	150.000
--- d.o. ---	Margrethestiens 1 etape	Etableret 2012	264.501
--- d.o. ---	Gadstrup Hundelegeplads	Etableret 2011	40.570
Børn & unge, 2012	Naturklasser med ude-undervisning	I gang, fortsætter i 2013	50.000
Familieskovtur, 2012	Balcestammer i skoven	Placeringer fastlagt i Hareskovene, etableres inden udgangen af 2012	35.000
Familieskovtur, 2012	Ny ridesti i Farum Lillevang	Indviet i august	45.000
Fonde	Skovfitnessbane i Himmelev Skov	Indviet i maj	300.000
NST-pulje til biodiversitet, 2012	Biodiversitetsindsats 2012, Genskabelse af en række vådområder i gl skov.	Gravearbejde i gang - afsluttes i år.	368.000
NST-pulje til friluftsliv, 2012	Renovering af ridestier i Vestskoven	Opkapning langs ridestier og udlæg af nyt slidlag i gang	425.000